

**INTERFAOL MASHQLAR ASOSIDA BOSHLANG'ICH SINFLAR
O'QUVCHILARIDA IJTIMOIIY KO'NIKMALARINI
SHAKLLANTIRISH**

Nodira Adizova
BuxDPI dotsenti(PhD)

Uktamova Mohinur
BuxDPI 2-kurs magistranti

Annotatsiya:

ushbu maqolada interfaol mashqlar asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijtimoiy ko'nikmalarini shakllantirishning bir qancha yo'llari ustida fikr-mulohazalar keltirilib o'tiladi

Kalit so'zlar: ijtimoiy pedagogika, ijtimoiylashuv, ijtimoiy moslashuv, individuallashuv

Har bir shaxsning jamiyatda yashashi, uning ijtimoiy normalarga rioya qilgan holda o'ziga o'xshash shaxslar bilan o'rnatadigan murakkab o'zaro munosabatlari va ularning ta'sirida hosil bo'ladigan hodisalarning pedagogik tabiatini va qonuniyatlarini tushuntirib berish – ijtimoiy pedagogikaning asosiy vazifasi ekanligi barchamizga ma'lum. Ijtimoiy pedagogikaning asosiy elementlaridan biri bu – ijtimoiylashuv hodisasi hisoblanadi.

Ijtimoiylashuv uzoq davom etadigan va juda murakkab jarayon. Bir tomondan har qanday jamiyat o'z rivojlanish jarayonida ijtimoiy va axloqiy qadriyatlar, ideallar, axloqiy me'yorlar va qoidalar tizimini ishlab chiqadi, har bir bola jamiyatda mavjud bo'lgan qonun-qoidalarni qabul qilib, o'rganib mazkur jamiyatda yashash, uning to'laqonli a'zosi bo'lish imkoniga ega bo'ladi. Uning uchun jamiyat u yoki bu shaklda shaxsga maqsadga muvofiq tarzda ta'sir ko'rsatadi, uni ta'lim va tarbiya doirasida amalgi oshiradi. Ikkinchi tomondan, uning shakllanishiga turli g'oyalar, ijtimoiy muhit ta'sir ko'rsatadi.

Ijtimoiy moslashuv ijtimoiy muhit talablariga insonning munosabat bildirishidir. SHunday qilib, ijtimoiylashuv (moslashuv) individning ijtimoiy mavjudodga aylanish jarayoni va natijasidir.

Individuallashuv insonning xali yoshligidayoq paydo bo'ladigan ob'ektiv ehtiyojlari bilan bog'liq jamiyatdagi o'z-o'zini egallashdir. Bu ehtiyoj:

a) o'z qarashlariga ega bo'lish;

b) o'ziga xosliklariga ega bo'lish;

v) unga tegishli bo'lgan masalalarni hal qilish, uning o'z darajasini aniqlab olishiga xalaqit beradigan hayotiy holatlarga qarshi turish xohishi sifatida namoyon bo'ladi.

Yuqoridagi fikr-mulohazalardan kelib chiqqan holda, boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijtimoiy ko'nikmalarini shakllantirishga yordam beruvchi bir qancha interfaol usullarni ko'rib chiqsak.

Eng keng tarqalgan va ancha samarali usul bu – kichik guruhlariga bo'lib ishlash usulidir. Kichik guruhlariga bo'linadi va ularga reja asosida guruhlariga bo'lib beriladi hamda T-jadval asosida yoritib berish topshirig'i beriladi.

1-guruh

Rahmdillik va xayr-sahovat faoliyati haqida	
ijobiy	salbiy

2-guruh

O'zbekistonda xayr-sahovatning qaysi xususiyatlarini guvohi bo'lgansiz	
kamchiligi	yutuqlari

3-guruh

Rahmdililik haqida	
kamchiligi	yutuqlari

Ushbu metod bolada ijtimoiy munosabatning ijobiy va salbiy taraflarini, yutuq va kamchiliklarini ajratishda qo'l keladi. (4-sinflar uchun)

FSMU: «Bo'lajak kasbingiz haqida o'ylab ko'rdingizmi? Nega aynan shu kasbni tanladingiz?»

FIKR ingizni bayon eting:	
Fikringizning bayoniga SABAB ko'rsating:	
Fikringiz isbotlashga MISOL keltiring:	
Fikringizni umumlashtiring	

Ushbu metod bolaning fikrlash qobiliyatini charxlaydi, uni o'ylashga undaydi. Bola kelajakda o'zini qaysi kasb egasi sifatida tasavvur qiladi. Bu kasbni egallash uchun nimalar qilishi kerakligi haqida fikr-mulohaza yuritadi.

«CHARXPALAK» METODI

Metodning maqsadi: ta'lim oluvchilarda muayyan mavzu bo'yicha o'zlashtirilgan axborotlarni analiz-sintez qilish, baholash va mustaqil-ijodiy ishlash ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi.

Metodni amalga oshirish tartibi:

1-bosqich. O'quvchilar to'rt kishidan iborat kichik guruhlariga bo'linadi va ularga aniq mavzu bo'yicha tayyorlangan tarqatma materiallar tarqatiladi;

2-bosqich. Berilgan harakat xususiyatlari ichidan o'zlari to'g'ri deb topgan harakatni ko'rsatilgan kataklar ichiga maxsus belgilar (+, -, X, Y) bilan belgilash tushuntiriladi;

3-bosqich. Har bir guruh a'zosi individual tarzda ko'rsatilgan kataklarga o'z javoblarni belgilaydi va o'qituvchi navbatdagi bosqichda guruhlarining javoblar varaqasini soat strelkasi tartibida almashtiradi;

4-bosqich. Bu harakat to'rt har bir guruhning dastlabki ishi o'ziga qaytib kelguniga qadar takrorlanadi. Tarqatma materiallar o'z egalariga yetib kelganidan so'ng o'qituvchi to'g'ri javoblarni o'qib eshittiradi.

5-bosqich. O'quvchilar to'g'ri javoblarni dastlabki belgilari bo'yicha tekshirib, har bir to'g'ri javobni «1» ball bilan baholaydilar.

6-bosqich. Metod yakunida o'qituvchi baholash mezonini o'qib eshittiradi va har bir talaba o'z-o'zini baholaydi. (Masalan, harakatlar 20 ta bo'lsa, bunda: 18-20 to'g'ri javob uchun «a'lo», 15-17 ta to'g'ri javob uchun «yaxshi», 12-14 ta to'g'ri javob uchun «qoniqarli» baho beriladi.)

Yuqorida keltirib o'tilgan metodlar bolaning tafakkurini rivojlantiradi, o'zini jamiyatda lerakli shaxs sifatida rivojlantirish uchun asos bo'la oladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Ahmadovich H. H. Expression of Folklorisms in the Works of Ghafur Ghulam //European Journal of Life Safety and Stability (2660-9630). – 2022. – T. 14. – C. 101-105.
2. Ahmadovich H. H. et al. BOSHLANG 'ICH SINFLARDA O 'ZBEK QISSALARI TAHLILINING INNOVATION USULLARI //PEDAGOGS jurnali. – 2022. – T. 1. – №. 1. – C. 350-352.

3. Ahmadovich H. H. et al. O 'RXUN-YENISEY BITIKLARIDA TALIM-TARBIYA TO 'G 'RISIDAGI FIKRLARNING YORITILISHI VA ULARNING TARBIYAVIY AHAMIYATI //PEDAGOGS jurnali. – 2022. – T. 1. – №. 1. – C. 349-350.
4. Ahmadovich H. H. et al. IJODIY TOPSHIRIQLAR O 'QUV MOTIVLARINI SHAKLLANTIRISHNING SAMARALI VOSITASI SIFATIDA //PEDAGOGS jurnali. – 2022. – T. 1. – №. 1. – C. 293-294.
5. Ahmadovich H. H. et al. BOSHLANG 'ICH TA'LIMDA O 'ZLASHTIRISH JARAYONINING PSIXO-DIDAKTIK ASOSLARI //PEDAGOGS jurnali. – 2022. – T. 1. – №. 1. – C. 332-334.
6. Xoliqulovich, Jumayev Ruzokul. "Using anthropometric units in" Esdaliklar" by Sadridin Ayniy." European Journal Of Innovation In Nonformal Education 2.2 (2022): 295-298.
7. Jumayev, Ruzokul. "SADRIDDIN AYNIYNING "ESDALIKLAR" ASARIDA OYKONIM TURLARINING QO 'LLANISHI." ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz) 7.7 (2021).
8. Jumayev, Ruzokul. "САДРИДДИН АЙНИЙНИНГ ОДИНА ҚИССАСИДА НОМ ҚЎЙИШ САНЪАТИ." ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz) 2.2 (2021).
9. Xoliqulovich, Jumayev Ruzokul. "Influence of Sadridin Aini life and works in spiritual and moral development of students." Middle European Scientific Bulletin 11 (2021).
10. Jumayev, Ruzokul. "Joy nomlarining tarkibiy tahlil usullari." ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz) 2.2 (2020).
11. Адизова Нигора Бахтиёровна. Оқсоқол Бува, Бола Ва Хон Образлари Қизикмачоқлар Талқинида. Journal of innovations in social sciencesjournal of innovations in social sciences. 02 Issue: 01 | 2022.
12. Adizova Nigora Bakhtiyorovna. The Arrival of Great, Child and Khan Images in Interesting. European journal of life safety and stability (ejlss). Www.ejlss.indexedresearch.org Volume 14, 2022 |
13. Nigora Adizova Baxtiyorovna. 3-4-sinf ona tili darslarida qo'llanadigan tayanch kompetensiyalar. Journal of Advanced Research and Stability. Volume: 02 Issue: 01 | 2022
14. AB Rakhmonovich, AN Bakhtiyorovna. THE MAIN MOTIVES AND TASKS OF CHILDREN'S FOLKLORE. Emergent: Journal of Educational Discoveries and Lifelong Learning (EJEDL)

15. Нигора Бахтиёровна Адизова, Ҳилола Худойбердиева. ҚИЗИҚМАЧОҚЛАРДА ОҚСОҚОЛ ВА ХОН ОБРАЗЛАРИ. Scientific progress
16. Nigora Baxtiyorovna Adizova. Boshlang'ich sinf o 'quvchilari nutqini o'qitishda mustaqil ishlarning o 'rni va ahamiyati. Scientific progress
17. NB Adizova, M Raimqulova. Use of alisher navoi's spiritual and enlightenment views in textbooks for grades 1-4. Актуальные вопросы современной науки и образования, 121-123
18. . NA Bakhtiyorovna, NA Bakhtiyorovna. Anvar obidjon is a children's poet. Middle European Scientific Bulletin
19. AN Bakhtiyorovna, E Dilsora. Visual Aids, Which Are Used In The Educational Process In The Use Of Didactic Games. The American Journal of Social Science and Education Innovations 3 (31), 540-545
20. AN Bakhtiyorovna, AN Bakhtiyorovna. The role of the fun genre in children's spiritual development. Middle European Scientific Bulletin 4, 38-40
21. Adizova Nigora, Adizova Nodira. Alisher Navoiyning tibbiy qarashlari. Conferences.